Lietas Nr. 11816010912
Lietas arhīva Nr. KA04-0988-13/27

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā

Rīgā **2013.gada7.novembrī**

Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesu kolēģija

šādā sastāvā: tiesnese D.Kalniņa

tiesneses I.Brimerberga un B.Būmeistere

iztiesāja rakstveida procesā krimināllietu/pers. B/,personas kods /Pers. kods/, apsūdzībā pēc Krimināllikuma 221.panta pirmās daļas sakarā ar cietušā Valsts ieņēmuma dienesta iesniegto apelācijas sūdzību par Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesas 2013.gada 4.jūnija spriedumu.

Iepazinusies ar apelācijas sūdzību un pārbaudījusi krimināllietas materiālus, Krimināllietu tiesu kolēģija

k o n s t a t ē j a

ar pirmās instances tiesas spriedumu /pers. B/atzīts par vainīgu **Krimināllikuma 221.panta pirmajā daļā** paredzētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanā un sodīts ar piespiedu darbu uz 200 (divi simti) stundām.

Saskaņā ar Krimināllikuma 52.panta piekto daļu soda izciešanas termiņā ieskaitīts aizturēšanā pavadītais laiks no 2012.gada 23.jūnija līdz 2012.gada 23.jūnijam – viena diena, kas atbilst 8 (astoņām) piespiedu darba stundām.

Apmierināta daļēji cietušā - Latvijas Republikas Valsts ieņēmumu dienesta pieteiktā kaitējuma kompensācija Ls 13 305 (trīspadsmit tūkstoši trīs simti pieci lati) un tā piedzīta no /pers. B/ par labu Latvijas Republikas Valsts ieņēmumu dienestam.

Saskaņā ar pirmās instances tiesas spriedumu, /pers. B/nelikumīgi uzglabāja tabakas izstrādājumus, tā rezultātā radot būtisku kaitējumu, t.i., izdarīja noziedzīgu nodarījumu, kas paredzēts Krimināllikuma 221.panta pirmajā daļā, sekojošos apstākļos.

2012.gada 23.jūnijā Valsts policijas Galvenās Kriminālpolicijas pārvaldes Ekonomisko noziegumu apkarošanas pārvaldes 3.nodaļas darbinieki, veicot operatīvās meklēšanas pasākumus, konstatēja, ka /pers. B/ no pirmstiesas izmeklēšanā nenoskaidrota laika līdz 2012.gada 23.jūnijam plkst. 9:00 Rīgā, Maskavas ielā 322c angārā Nr.38 esošajos ūdens sildīšanas boileros, kas policijas veiktās pārbaudes brīdī jau bija iekrauti pie angāra stāvošajā automašīnā Mercedes Benz Atego 817, valsts reģistrācijas numurs /TL numurs/, nelikumīgi uzglabāja tabakas izstrādājumus bez Latvijas Republikas akcīzes nodokļa markām.

Un tā, policijas darbinieki, veicot angārā Nr.38, Maskavas ielā 322c, un tam blakus stāvošās automašīnas Mercedes Benz Atego 817, valsts reģistrācijas numurs /TL numurs/, apskati, konstatēja, ka /pers. B/ minētajā angārā esošajos ūdens sildīšanas boileros, kopskaitā 12 (divpadsmit gabalos), bet pēc to iekraušanas automašīnā Mercedes Benz Atego 817, valsts reģistrācijas numurs /TL numurs/, arī minētajā automašīnā, nelikumīgi uzglabāja tabakas izstrādājumus bez Latvijas Republikas akcīzes nodokļa markām - 100 000 cigaretes „Winston" (jeb 5000 paciņas), kas bija marķētas ar Baltkrievijas akcīzes nodokļa markām; 99 800 cigaretes ,,Premjer" (jeb 4990 paciņas), kas bija marķētas ar Baltkrievijas akcīzes nodokļa markām; 39 800 cigaretes ,,Fest" (jeb 1990 paciņas), kas bija marķētas ar Baltkrievijas akcīzes nodokļa markām.

Pavisam kopā /pers. B/ nelikumīgi uzglabāja tabakas izstrādājumus - 239 600 dažādu marku cigaretes jeb 11 980 dažādu marku cigarešu paciņas bez Latvijas Republikas akcīzes nodokļa markām.

/pers. B/, uzglabājot tabakas izstrādājumus, par kuriem nebija samaksāts akcīzes nodoklis un kuri nebija marķēti ar Latvijas Republikas akcīzes nodokļa markām, pārkāpa likuma „Par akcīzes nodokli" 33.panta otrās un trešās daļas prasības, 2.panta sestās daļas prasības, kā arī Ministru kabineta 2005.gada 30.augusta noteikumu Nr.662 „Akcīzes preču aprites kārtība" prasības.

Latvijas Republikas likuma „Par akcīzes nodokli" 33.panta otrajā daļā noteikts, ka Latvijas Republikā aizliegts ražot, izmantot, pārstrādāt, uzglabāt, pārvietot un realizēt alkoholiskos dzērienus un tabakas izstrādājumus, par kuriem nav samaksāts akcīzes nodoklis. Savukārt minētā likuma panta trešajā daļā noteikts, ka Latvijas Republikā aizliegts ražot, izmantot, pārstrādāt, uzglabāt, pārvietot un realizēt alkoholiskos dzērienus un tabakas izstrādājumus, kas nav marķēti ar akcīzes nodokļa markām.

Saskaņā ar likuma „Par akcīzes nodokli" 2.panta sesto daļu, lai veiktu konkrētas darbības ar akcīzes precēm, nepieciešama speciāla atļauja (licence).

Savukārt, Ministru kabineta 2005.gada 30.augusta noteikumi Nr.662 „Akcīzes preču aprites kārtība" nosaka speciālās atļaujas saņemšanas, akcīzes preču uzskaites, pārvadāšanas, uzglabāšanas un aprites kārtību. Minēto noteikumu 14.punktā noteikts, ka speciālu atļauju (licenci) komercdarbībai ar akcīzes precēm licencēšanas komisija izsniedz Komercreģistrā reģistrētam komersantam. Fiziskām personām speciālās atļaujas (licences) netiek izsniegtas.

/pers. B/ speciālā atļauja (licence) komercdarbībai ar akcīzes precēm (tabakas izstrādājumiem) nav izsniegta.

Saskaņā ar likuma „Par akcīzes nodokli" 33.panta septītajā un devītajā daļā noteikto, ja persona veic jebkuras darbības ar akcīzes precēm neievērojot šā likuma nosacījumus, Valsts ieņēmumu dienests aprēķina un bezstrīda kārtībā piedzen valsts budžetā atbilstoši šajā likumā noteiktajām nodokļu likmēm nesamaksātās nodokļu summas.

Valsts ieņēmumu dienests par /pers. B/ nelikumīgajām darbībām ar tabakas izstrādājumiem par 239 600 cigaretēm aprēķināja nesamaksāto akcīzes nodokli Ls 12 796,32 apmērā, kā arī muitas nodokli Ls 2305,63 apmērā un pievienotās vērtības nodokli Ls 4203,05 apmērā.

Līdz ar to, saskaņā ar Valsts ieņēmumu dienesta zaudējumu aprēķinu, /pers. B/ noziedzīgo darbību rezultātā valstij ir nodarīti ievērojami zaudējumi Ls 19 305,00 apmērā (12796,32 +2305,63 + 4203,05), nenomaksātā akcīzes nodokļa, muitas nodokļa un pievienotās vērtības nodokļa veidā.

Tādejādi, /pers. B/ ar savu rīcību, nelikumīgi uzglabājot tabakas izstrādājumus - 239 600 cigaretes bez Latvijas Republikas akcīzes nodokļa markām, radīja būtisku kaitējumu Latvijas valstij, nodarot ievērojamu mantisko zaudējumu Ls 19305,00 apmērā un apdraudot ar likumu aizsargātās tautsaimniecības intereses un tiesības uzņēmējdarbības un ekonomikas darbības sfērā, apdraudot un aizskarot likumīgo tabakas izstrādājumu tirgotāju ar likumu aizsargātās intereses un tiesības, pārkāpjot valstī noteikto tabakas izstrādājumu aprites kārtību, kā rezultātā tiek kropļots tirgus, veicināta tabakas izstrādājumu nelegāla aprite un cigarešu bez Latvijas Republikas akcīzes nodokļa markām ievešana un izplatīšana Latvijas Republikas teritorijā.

Par pirmās instances tiesas spriedumu cietušais - Valsts ieņēmumu dienests iesniedzis apelācijas sūdzību, kurā pārsūdz spriedumu daļā par pieteiktās kaitējuma kompensācijas daļēju apmierināšanu Ls13305 apmērā, jo uzskata, ka spriedums minētajā daļā ir nepamatots, tiesa taisot spriedumu ir pieļāvusi Kriminālprocesa likuma pārkāpumus, kas noveduši pie nepareiza sprieduma taisīšanas.

Norāda, ka Valsts ieņēmumu dienests kriminālprocesā pieteica kaitējuma kompensāciju par summu Ls 19 305 apmērā, ko sastāda budžetā nenomaksātais akcīzes nodoklis, muitas nodoklis un pievienotās vērtības nodoklis. Pieteiktās kaitējuma kompensācijas pamatotību tiesa spriedumā ir atzinusi par pamatotu, taču, ņemot vērā, ka kaitējuma kompensāciju Ls 6000 apmērā apsūdzētais ir sedzis, tiesa nospriedusi kaitējuma kompensāciju apmierināt daļā – Ls 13 306.

Uzskata šādu tiesas rīcību par kļūdainu, jo pie apstākļiem, kad tiesa atzina personas vainu attiecīgā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanā, tiesai bija pienākums VID kaitējuma kompensāciju kā tādu atzīt par pamatotu pilnībā.

Tulkojot Kriminālprocesa likuma 1. un 350.pantu, 352.panta pirmās daļas 1.punktu pēc savas saturiskās jēgas, secināms, ka nav pamata no /pers. B/ piedzīt valstij nodarītos zaudējumus dubultā apmērā, konkrētajā gadījumā jau samaksātos Ls 6000, taču tas nenozīmē, ka daļā par Ls 6000 VID nebija tiesības kaitējuma kompensāciju kriminālprocesā pieteikt.

Uzskata, ka tiesai bija pienākums pieteikto kaitējuma kompensāciju atzīt par pamatotu pilnā apmērā, tajā skaitā arī samaksāto daļu Ls 6000 apmērā, savukārt piedzīt no /pers. B/ par labu VID nesamaksāto pieteiktās kaitējuma kompensācijas daļu Ls 13 306.

Ņemot vērā minēto un ievērojot to, ka arī Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments 2010.gada 14.oktobra lēmumā lietā Nr.SKK - 461/2010 atzina, ka nodokļi ir maksājami valsts budžetā un kaitējuma kompensācija ir piedzenama par labu valstij, uzskata, ka tiesa nepamatoti tikai daļēji apmierināja šīs krimināllietas ietvaros VID pieteikto kaitējuma kompensāciju.

Lūdz atcelt Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesas 2013.gada 4.jūnija spriedumu daļā, ar kuru daļēji apmierināta VID pieteiktā kaitējuma kompensācija, un šajā daļā taisīt jaunu nolēmumu, ar kuru tiktu atzīta VID pieteiktā kaitējuma kompensācija pilnā apmērā.

Prokurora viedoklis par apelācijas sūdzību un iebildumi par tās izskatīšanu rakstveida procesā nav iesniegti.

Kā arī nav iesniegti cietušā un apsūdzētā /pers. B/ iebildumi par apelācijas sūdzības izskatīšanu rakstveida procesā.

Tiesu kolēģija konstatē, ka Valsts ieņēmumu dienesta apelācijas sūdzība ir iztiesājama rakstveida procesā, jo ievērotas Kriminālprocesa likuma 559.panta ceturtās daļas 2^1. punkta prasības, kas nosaka, ka lietu var iztiesāt rakstveida procesā, ja apelācijas sūdzībā ir izteikts lūgums tikai par kaitējuma kompensāciju un ja prokurors vai persona, kuras intereses un tiesības sūdzība vai protests aizskar, pret to neiebilst.

Apsverot apelācijas sūdzībā izteikto lūgumu tikai par pieteikto kaitējuma kompensāciju un, nekonstatējot likumā paredzētos ierobežojumus, tiesu kolēģija atzīst, ka lieta iztiesājama rakstveida procesā, pieņemot nolēmumu pēc lietā esošajiem materiāliem.

Tiesu kolēģija, pārbaudījusi krimināllietas materiālus, izvērtējusi apelācijas sūdzības motīvus, atzīst, ka apelācija sūdzība nav pamatota, bet pirmās instances tiesas spriedums ir atceļams daļā par kaitējuma kompensācijas saņēmēju, proti, par kaitējuma kompensācijas piedziņu par labu Valsts ieņēmumu dienestam.

Krimināllieta pirmās instances tiesā, saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 499.pantu, iztiesāta bez pierādījumu pārbaudes. Apsūdzētais /pers. B/ tiesiski un pamatoti atzīts par vainīgu viņam inkriminētajā noziedzīgajā nodarījumā, un tas pareizi kvalificēts pēc Krimināllikuma 221.panta pirmās daļas.

Cietušais – Valsts ieņēmumu dienests apstrīdējis pirmās instances tiesas spriedumu daļā par kaitējuma kompensācijas daļēju apmierināšanu nevis pieteiktajā apmērā.

Kriminālprocesa likuma 352.panta pirmās daļas 1.punkts noteic, ka tiesa kompensācijas apmēru nosaka, izvērtējot cietušā pieteikumu un ņemot vērā radīto mantisko zaudējumu apmēru.

Pirmās instances tiesa spriedumā konstatējusi, ka apsūdzētā /pers. B/ noziedzīgā nodarījuma rezultātā ir nodarīts ievērojams zaudējums valstij Ls19305 apmērā, ko sastāda nenomaksātais akcīzes nodoklis, muitas nodoklis un pievienotās vērtības nodoklis, un šādā apmērā Valsts ieņēmu dienests pieteicis kaitējuma kompensāciju.

Tiesu kolēģija atzīst, ka lietā nav strīds par apsūdzētā izdarītā noziedzīgā nodarījuma rezultātā valstij radītā kaitējuma apmēru Ls19305. Apelācijas sūdzībā tiek apstrīdēts tiesas konstatētais, ka tā kā apsūdzētais jau daļēji ir sedzis pieteikto kompensāciju Ls6000 apmērā, tad attiecīgi pieteiktā kaitējuma kompensācija ir samazināma, apmierināma un piedzenama nenomaksātās kaitējuma kompensācijas - Ls13305 apmērā.

Tiesu kolēģija atzīst, ka šādi iebildumi nav pamatoti, jo tiesai, nosakot atlīdzināmā zaudējuma apmēru, ir jāņem vērā naudas summas, ko apsūdzētais ir atlīdzinājis uz sprieduma taisīšanas brīdi. Kriminālprocesa likuma 350.panta otrā daļa noteic, ka kompensācija ir kriminmāltiesisko attiecību noregulējuma elements, ko apsūdzētais samaksā brīvprātīgi vai uz tiesas nolēmuma pamata.

Tiesu kolēģija nekonstatē apelācijas sūdzībā norādīto procesuālo tiesību normu pārkāpumus jautājuma izlemšanā par kaitējuma kompensāciju. Pirmās instances tiesa spriedumā ir izvērtējusi kaitējuma kompensācijas pamatotību, devusi vērtējumu par piedziņas samazinājumu par Ls6000, ko apsūdzētais ir samaksājis brīvprātīgi, un tiesas secinājumi par kompensācijas apmēru atbilst likuma prasībām. Šāds tiesas atzinums nav pretrunā arī ar apelācijas sūdzībā norādītā Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departamenta 2010.gada 14.oktobra lēmumā lietā Nr.SKK-461/2010 paustajām atziņām.

Vienlaikus tiesu kolēģija ņem vērā minētajā lēmumā lietā Nr.SKK-461/2010 pausto atziņu, ka kaitējuma kompensācija par valstij nenomaksātajiem nodokļiem kriminālprocesā piedzenama par labu valstij, bet ne Valsts ieņēmumu dienesta iestādei, Valsts ieņēmumu dienests ir atsevišķa juridiska persona, kurai ar apsūdzētā darbībām nekāds kaitējums nav nodarīts, jo nodokļi maksājami valsts budžetā, un iestāde ir kriminālprocesā iesaistītā persona – valsts pārstāvis.

Tiesu kolēģija atzīst, ka tā kā apsūdzētā /pers. B/ noziedzīgā nodarījuma rezultātā ir nodarīts kaitējums valstij, nenomaksājot nodokļus valsts budžetam, tad arī kaitējuma kompensācija ir piedzenama par labu valstij.

Līdz ar to pirmās instances tiesas spriedums ir atceļams daļā par kaitējuma kompensācijas Ls13305 piedziņu par labu Valsts ieņēmumu dienestam un tā piedzenama par labu valstij.

Pamatojoties uz augstāk minēto, saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 561^{1}., 563.pantu, Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesu kolēģija

n o s p r i e d a

Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesas 2013.gada 4.jūnija spriedumu atcelt daļā par kaitējuma kompensācijas Ls13 305 (trīspadsmit tūkstoši trīs simti pieci lati) piedziņu no /pers. B/ par labu Latvijas Republikas Valsts ieņēmu dienestam.

Piedzīt no /pers. B/ kaitējuma kompensāciju Ls 13 305 (trīspadsmit tūkstoši trīs simti pieci lati) par labu valstij.

Pārējā daļā spriedumu atstāt negrozītu.

Spriedumu var pārsūdzēt desmit dienu laikā kasācijas kārtībā Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departamentā Kriminālprocesa likuma 574., 575.pantos paredzētajos gadījumos, iesniedzot sūdzību vai protestu Rīgas apgabaltiesā.

Tiesnese D.Kalniņa

Tiesneši I.Brimerberga

B.Būmeistere